

DOKTORIÕPPE KORRALDUS NING DOKTORIKRAADI KAITSMISE TINGIMUSED JA KORD EESTI MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIAS

I Üldsätted

1. Käesolev määrus sätestab Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (edaspidi akadeemia) doktoriõppe alustamise ja läbiviimise korra erisused võrreldes teiste õppeastmetega, doktoritöödele esitatavad nõuded ning doktorikraadi kaitsmise tingimused ja korra. Vastuvõtu ja õppekorralduse üldised alused on sätestatud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia vastuvõtueeskirja ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppekorralduseeskirjaga.

2. Doktoriõppe nominaalne kestus on neli aastat, mille vältel doktorant peab koguma 240 Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkti (EAP). Doktoriõppe täies mahus läbinud isikule omistatakse doktorikraad.

3. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias on doktoriõppe võimalik kahes harus:

- loomingulises (interpretatsioon, helilooming, teatrikunst);
- teaduslikus (muusikateadus).

4. Doktoriõppet korraldab akadeemia doktoriõppe keskus, mille juhataja valimine ja tegevus toimuvad akadeemia nõukogu kehtestatud korras. Doktoriõppe keskuse juurde kuuluvad doktorinõukogu ja õppekava nõukogu. Doktorinõukogu atesteerib doktorante ja otsustab doktoritööde kaitsmisel doktorikraadi omistamise üle. Õppekava nõukogu on nõuandev organ, mis toetab akadeemia doktoriõppekavade arendamist. Doktoriõppe keskuse juhataja on ühtlasi doktorinõukogu esimees ja vastutab doktoriõppe teadusliku osa eest. Doktorinõukogu aseesimees vastutab doktoriõppe loomingulise osa eest. Doktorinõukogu aseesimehe nimetab rektor.

4¹. Lisaks esimehele ja aseesimehele kuuluvad doktorinõukogu alaliste liikmete hulka akadeemia kolm doktorikraadi või vastavat kvalifikatsiooni omavat õppejõudu või teadustöötajat, kelle nimetab rektor doktoriõppe keskuse juhataja esildise alusel. Konkreetseks atesteerimiseks või doktoritöö kaitsmiseks võib rektor doktorinõukogu koosseisu nimetada kuni kolm ajutist liiget. Doktorinõukogu on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt viis doktorinõukogu liiget, sealhulgas vähemalt kolm alalist liiget. Doktorinõukogu tööga seotud dokumentatsiooni ja asjaajamise eest vastutab doktoriõppe sekretär, kes ei ole doktorinõukogu hääleõiguslik liige.

4² Õppekava nõukogu koosseisu kuuluvad doktorinõukogu esimees ja aseesimees, doktoriõppega seotud EMTA õppejõudude ja teadustöötajate esindajad, doktorantide esindaja ja vähemalt kaks eksperti väljastpoolt akadeemiat. Õppekava nõukogu käib koos vähemalt kord aastas ja selle kutsub kokku doktoriõppe keskuse juhataja.

5. Doktoriõppesse astumiseks sooritatakse erialaeksam. Eksaminõuded kinnitab akadeemia nõukogu.

6. Doktoriõppe keskus määrab doktorandile doktoritöö juhendaja, arvestades võimaluse korral

doktorandi sooviga. Teadusliku haru doktorandile määratakse üldjuhul üks juhendaja, loomingulise haru doktorandile kaks juhendajat. Üks juhendaja võib olla ka väljastpoolt akadeemiat. Teadusliku doktoritöö ja loomingulis-uurimusliku doktoriprojekti uurimusliku osa juhendajal peab olema doktorikraad või sellele vastav teaduskraad. Loomingulise osa juhendajaks määratakse üldjuhul vastava eriala professor, emeriitprofessor või dotsent, kelle puhul doktorikraad ei ole nõutav.

7. Doktorantide tööd hindab doktorinõukogu kord aastas toimuva atesteerimise käigus. Atesteerimise korra kehtestab akadeemia nõukogu.

8. Akadeemia nõukogu kehtestatud tingimustel ja korras võib doktorant või doktoriõppesse astuja taotleda oma varasemate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamist vastuvõtunõuete ja õppekava täitmisel. Taotluse vaatab läbi VÕTA komisjon, millesse on kaasatud doktoriõppe keskuse juhataja.

9. Doktorikraadi võib taotleda ka eksternina. Selleks esitab kraaditaotleja vastavasisulise avalduse ja perspektiivse doktorisoorituste kava akadeemia doktoriõppe keskusele, kes arutab seda oma koosolekul ja annab hiljemalt kuu aja jooksul omapoolse põhjendatud vastuse. Positiivse otsuse korral kinnitatakse kraaditaotleja rektori käskkirjaga eksterniks ja kooskõlastatult doktoriõppe keskusega asub ta sooritama doktorikontserte ja kaitsma doktoritööd.

II Doktoriõppe loominguline haru

10. Loomingulise haru doktoriõppekava koosneb kolmest osast:

- loominguline osa (doktorikontserdid vm loometööd, 140 EAP);
- uurimuslik doktoritöö (40 EAP);
- õpingud (60 EAP), sh vähemalt 6 EAP mahus kõrgkoolipedagoogika-alaseid aineid.

Doktoriõppe jooksul peab loomingulise haru doktorant osalema rahvusvahelistes loomingulistest projektides või tema loometöö peab olema muul viisil rahvusvaheliselt tunnustatud.

11. Doktorikontsertide ja loometööde esitlused on avalikud (välja kuulutatud meedias, avalikus ruumis ja akadeemia kodulehel). Nende korraldajaks võib olla akadeemia kontserdi- ja etenduskeskus või mõni muu organisatsioon. Kontserdid jm loometööde esitused toimuvad Tallinnas, doktoriõppe keskuse nõusolekul ka mujal. Doktoriõppe keskus võib loometööna aktsepteerida ka doktorandi õppeajal avalikul esinemisel tehtud või tunnustatud väljaandja poolt avaldatud salvestist (interpretatsiooni- ja teatrierialadel kuni ühte, kompositsiooni erialal kuni kahte, multimediaalsete kompositsioonide, filmimuusika jm põhjendatud erijuhtumite puhul kuni kolme).

12. Doktorant registreerib end doktorikontsertideks jt loometöö esitusteks doktoriõppe sekretäri juures vähemalt kaks kuud enne nende toimumist, esitades vormikohase avalduse koos juhendaja kooskõlastuse ja kavaga. Juhendaja ülesandeks on jälgida doktorikontserdi kava vastavust kehtestatud nõuetele. Hiljemalt üks kuu enne loometöö esitust peab doktorant doktoriõppe sekretärile esitama oma kontserdikava või loomingulise projekti kirjaliku tutvustuse (vähemalt 3000 täheruumi).

12¹. Doktorant korraldab oma doktorikontserdi vm loometöö esituse audio- või videosalvestamise ning esitab kahe kuu jooksul pärast kontserdi toimumist salvestise doktoriõppe sekretärile. Salvestuse tellimiseks võib doktorant pöörduda akadeemia tehnoloogiakeskuse poole. Salvestamise kulud katab sel juhul akadeemia. Salvestisi säilitatakse akadeemia raamatukogus.

13. Doktorikontserte jt loometööde esitusi hindab doktorinõukogu aseesimehe ettepanekul moodustatud vähemalt viieliikmeline komisjon, mille kinnitab rektor aseesimehe esildise alusel. Igaks esituseks kaasatakse komisjoni koosseisu vähemalt üks rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik väljastpoolt akadeemiat. Esitustele järgnevast komisjoni kinnisest koosolekust võtab osa ka doktorandi loominguline juhendaja, kes saab sõna omapoolseks kommentaariks doktorandi töö kohta. Komisjoni arutelul võib viibida ka doktorant. Komisjoni arutus protokollitakse. Lõpuks hindavad kõik komisjoni liikmed tööd akadeemia ühtse hindamiskaala alusel. Kõik positiivsed hinnad tähendavad edukat sooritust. Lõpphindeks kujuneb kõigi komisjoni liikmete antud hinnete ümardatud keskmine. Kui keskmine hinne jääb täpselt kahe hinde vahele (näit 4,5), siis lähtutakse ümardamisel komisjoni esimehe antud hindest.

14. Loomingulise haru kirjalik doktoritöö on iseseisev uurimuslik töö, mille pikkus ilma lisadeta on 80 000–100 000 täheruumi. Töö teema on eriala seisukohalt oluline küsimus ning töö toetab loomingulist doktoriprojekti tervikuna või mõnd selle osa. Doktoritöö näitab probleemi käsitleva kirjanduse mitmekülgsust tundmist, toetub teaduslikult põhjendatud metoodikale ja esitab omapoolseid lahendusi või täiendusi senisele teadmisele. Töö vormistamisel järgitakse akadeemia kraaditööde kinnitatud vormistamisnõudeid. Töö kaitsmiseks esitab doktorant käsikirja doktoriõppe keskuse juhatajale. Doktoriõppe keskuse juhataja määrab käsikirjale retsensendi, kes soovitab võtta töö kaitsmisele, võtta kaitsmisele pärast ümbertöötamist või töö tagasi lükata.

15. Loomingulise haru doktoritöö esitatakse kaitsmiseks neljas köidetud eksemplaris (neist kaks kõvas köites) vähemalt kuu aega enne kaitsmist ja pannakse tutvumiseks välja akadeemia raamatukogus. Koos köidetud eksemplaridega esitab doktorant doktoriõppe sekretärile doktoritöö elektroonilise koopia (pdf-failina), mis tehakse kättesaadavaks raamatukogu elektronkataloogi vahendusel, juhul kui töö elektrooniline publitseerimine ei ole piiratud autoriõigusega. Töö keelenõuded ja kaitsmise protseduur on samad, mis teadusliku haru doktoritöö puhul (vt punktid 20, 22 ja 23). Informatsioon kaitsmise kohta pannakse välja akadeemia kodulehele.

III Doktoriõppe teaduslik haru

16. Teadusliku haru doktoriõppekava koosneb kahest osast:

- doktoritöö e doktoriväitekiri (180 EAP);
- õpingud (60 EAP), sh vähemalt 6 EAP mahus kõrgkoolipedagoogika-alaseid aineid.

17. Teadusliku haru doktoritöö kujutab endast konkreetse teadusvaldkonna olulise probleemi põhjalikku läbitöötamist, see peab näitama probleemi käsitleva kirjanduse mitmekülgsust tundmist, kirjeldama ja analüüsima materjali teaduslikult põhjendatud metoodika alusel ja esitama probleemi originaalse lahenduse. Doktoritööks võib olla (1) väitekiri ilma ilmunud iseseisev töö, (2) kokkuvõtva

ülevaateartikliga varustatud publikatsioonide seeria e artikliväitekiri, (3) trükkis ilmunud monograafia. Doktoritöö maht on 160 000 kuni 450 000 täheruumi. Töö vormistamisel tuleb järgida akadeemia kraaditööde kinnitatud vormistamisnõudeid.

18. Töö kaitsmiseks ja selle trükkimiseks EMTA väitekirjade seerias esitab doktorant käsikirja doktoriõppe keskuse juhatajale. Doktoriõppe keskuse juhataja määrab käsikirjale kaks retsensenti, kes soovivad võtta töö kaitsmisele, võtta kaitsmisele pärast ümbertöötamist või tagasi lükata. Lõpliku otsuse väitekirja kaitsmisele lubamise kohta langetab doktoriõppe keskus. EMTA doktoriõppe keskusele võib väitekirjana esitada ka valmis trükiseid, mille kaitsmisele lubamine otsustatakse samuti kahe retsensendi hinnangu alusel. Artikliväitekirja puhul tuleb trükitud artiklid kokku köita, varustada ühise sissejuhatusena ning esitada doktoriõppe keskuse juhatajale, kes vajadusel määrab sellele ühe retsensendi.

19. Teadusliku haru doktoritöö võib kaitsmisele lubada vaid juhul, kui selle tulemused on eelnevalt publitseeritud. Artikliväitekirja puhul on eelduseks kolm artiklit rahvusvahelise levikuga eelretsenseeritavates ajakirjades või kogumikes. Väitekirja või doktoritööna kaitstava trükitud monograafia puhul on eelduseks kolm teaduspublikatsiooni, sh vähemalt üks doktoritöö tulemusi tutvustav artikkel rahvusvahelise levikuga eelretsenseeritavas ajakirjas või kogumikus. Doktoritöö võib kaitsmisele lubada ka siis, kui selle aluseks olevad artiklid ei ole veel trükkis ilmunud, kuid on olemas ametlik kinnitus nende avaldamiseks vastuvõtmise kohta.

20. Kui töö ei ole eesti keeles, võib doktoriõppe keskuse juhataja saata selle enne kaitsmisele lubamist keeleekspertiisi. Ekspertiisi ei nõuta neilt artikliväitekirjadelt, milles olevad artiklid on ilmunud eelretsenseeritavates ajakirjades või kogumikes. Kaitsmisele lubatakse väitekirju keeltes, mida doktorinõukogu liikmed on võimelised lugema ja hindama. Kaitsmine ise võib toimuda teises keeles kui dissertatsiooni keel. Doktoritöö juurde kuulub kokkuvõtte doktoritöö eesmärkidest, uurimismeetoditest ja töö tulemustest, mis on võõrkeelse doktoritöö puhul eestikeelne, eestikeelse töö puhul inglise- või saksakeelne.

21. Väitekiri trükitakse raamatuna vähemalt 70 eksemplaris ning see peab olema ilmunud vähemalt üks kuu enne kaitsmist. Väitekirja vähemalt kaksikümmend eksemplari saadetakse laiali doktoriõppe sekretäri käes oleva nimekirja alusel ning neile lisatakse teade kaitsmise kohta, aja ning oponendi nimega. Artikliväitekiri tuleb esitada neljas köidetud eksemplaris vähemalt kuu aega enne kaitsmist ja see pannakse tutvumiseks välja akadeemia raamatukogus. Koos trükitud eksemplaridega esitab doktorant doktoriõppe sekretärile doktoritöö elektroonilise koopia (pdf-failina), mis tehakse kättesaadavaks raamatukogu elektronkataloogi vahendusel, juhul kui töö elektrooniline publitseerimine ei ole piiratud autoriõigusega. Informatsioon kaitsmise kohta koos lingiga doktoritöö kokkuvõttele või töö terviktekstile pannakse välja akadeemia kodulehele.

22. Doktoriõppe keskuse juhataja määrab kaitsmisele lubamisel tööle oponendi, vajadusel kaks oponenti, kes on doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga eksperdid (loomingulise haru doktoritöö kaitsmisel võib üks oponent olla tunnustatud loovisik, kellel ei ole doktorikraadi). Üks oponent peab olema väljastpoolt akadeemiat. Enne kaitsmist teeb õppeosakond doktoriõppe keskuse juhatajale esildise, millele lisab kogu dokumentatsiooni, mis tõendab õppekava täitmist täies mahus. Kaitsmine koosneb järgmistest osadest: väitleja ettekanne, oponendi sõnavõtt ning küsimused,

oponendi ja doktorandi väitlus (kui oponente on kaks, siis ka teine sõnavõtt ning väitlus), üldine väitlus kaitsmisel osalejate ning doktorandi vahel, doktorandi lõppsõna. Kaitsmine saab toimuda vaid siis, kui kohal on kraaditaotleja ja vähemalt üks oponentidest (oponent väljastpoolt akadeemiat).

IV Doktoritöö hindamine ja doktorikraadi omistamine

23. Doktoritööd hindab ja doktorikraadi omistamise üle otsustab töö kaitsmisel doktorinõukogu. Kaitsmisel peab kohal olema vähemalt viis doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga doktorinõukogu liiget, sh vähemalt üks liige väljastpoolt akadeemiat, kelleks võib olla akadeemia-väline oponent. Doktorinõukogu arutus protokollitakse. Tööd hinnatakse eristavalt akadeemias kehtiva hindamiskaala alusel. Lõpphindeks saab doktorinõukogu liikmete poolt antud hinnete ümardatud keskmine. Positiivse hinde saanud töö kaitsjale omistatakse doktorikraad.

24. Doktorikraadi omistamist kinnitavad lõpudokumendid vormistatakse õppeosakonnas kahe nädala jooksul pärast doktorinõukogu otsuse väljakuulutamist. Doktoridiplomite pidulik üleandmine toimub akadeemia iga-aastaselt lõpetajate aktusel.

V Doktorikraadi vaidlustamine

25. Kraadi omistamise otsust on võimalik vaidlustada, kui doktoritöö kaitsmisel on rikunud õigusakte, kui doktoritöös esitatud andmed osutuvad võltsituiks või kui doktoritöö osutub plagiaadiks. Selleks tuleb esitada akadeemia rektorile kirjalik avaldus. Rektor saadab avalduse läbivaatamiseks doktorinõukogule, kes esitab oma põhjendatud seisukoha ühe kuu jooksul alates avalduse laekumise päevast.

26. Doktorinõukogu seisukoha alusel võtab rektor vastu ühe järgmistest otsustest:

- a. lugeda avaldus põhjendamatuks ja jätta kraadi omistamise otsus kehtima;
- b. lugeda avaldus põhjendatuks ja tühistada kraadi omistamise otsus.

27. Kraadi omistamise otsuse tühistamisel otsustab rektor, kas:

- a. lubada doktoritöö korduvkaitsmisele;
- b. lubada esitada uus doktoritöö;
- c. lõpetaja kaotab alatiseks kraadi taotlemise õiguse akadeemias.

EMTA nõukogu määrus nr 5 (vastu võetud 10.01.2007, protokoll nr 5, otsus nr 13; muudetud 30.04.2008, 01.10.2008, 30.06.2011 ja 19.03.2014, 09.12.2015, 20.09.2017)